

AGROLESNICKÉ SYSTÉMY: STROMY NA ORNÉ PŮDĚ

Založení farmy	2015
Specializace	Olivovníky s pěstováním aloe vera
Rozloha farmy	3 ha
Počet zaměstnanců	1 stálý, ale během sklizně mezi 5 až 10 zaměstnanci
Rok založení agrolesnických ploch	2015
Adresa	Crta. del Monte Lope Álvarez, km. 4,4, CP 23600 – Martos (Jaén) España. Polígono 80, parcela 10.
Webová stránka	https://www.olivardealoe.com

Jedná se o **olivový háj na suchých půdách, kde byly vysazeny mezi řadami olivovníků rostliny aloe vera, varieta *barbadensis miller***. Volné místo mezi stromy se tedy použilo na výsadbu sukulentních rostlin malého vzrůstu. Stromy chrání aloe před povětrnostními vlivy, ale i přes to musí být v zimě zakrýváno - mrazíky a přebytek vody jsou limitujícími faktory pro jeho pěstování. Na jihu Španělska je totiž nedostatek vody přirozený pro tento typ plodin.

Původně se jednalo o tradiční výsadbu olivovníků, ve které se používaly fyto-sanitární přípravky, navíc někdy v nepřiměřeném množství (žádné plevele se zde nevyskytovaly). Díky možnosti využít agroekologické dotace a tomu, že bylo mezi olivovníky dostatek místa na komerční využití olivovníku i udržitelnou zemědělskou výrobu, viděli farmáři příležitost ve změně systému produkce a diverzifikaci produktů. Jako vhodný produkt bylo vybráno aloe vera pro svůj velký tržní potenciál.

Farma se změnila radikálně, ani ne tak pro vysazení aloe vera jako takového, ale spíše kvůli změně způsobu využití – přechod z konvenčního pěstování na ekologický agrolesnický systém. Prakticky není nutné navyšovat vstupy a přitom je možné dosáhnout udržitelného zemědělského systému a vyšší rentability, snížit provozní náklady a získat produkt vyšší kvality a vyšší přidané hodnoty na trhu. Biodiversita se navýšila exponenciálně. Dříve, při používání pesticidů, zde nebyla taková diversita hmyzu, ptáků apod. Králík je druh, který sice pomáhá hnojit půdu, ale také způsobuje specifické škody na plodinách aloe. Krtek zas poškozují kořeny, ale je přirozeně redukován díky vyššímu výskytu plazů (hadů, ještěrek), dravců apod. Systém je nyní v rovnováze. Vadné listy aloe, které se nedají prodat (komerčně nemají žádnou hodnotu, vzhledem k jejich velikosti, malformacím atd.), jsou také využívány – například se drcené listy macerují a ředí ve vodě a při nízké koncentraci slouží jako repelent proti muškám. Na ochranu plodů se tento roztok nastříká na strom a při velmi nízké koncentraci se používá také jako hnojivo.

- Mezi plodinami byly vytvořeny malé rybníčky a nyní se zde dají pozorovat obojživelníci jako mlok, dále křepelky, jezevci, tchoři, dravci, ještěrky, hadi apod. a to ve dne i v noci.
- Podařilo se vytvořit kulturu, která je mnohem udržitelnější, sama se reguluje a ekonomicky je životaschopnější. Například tento rok nebude sklizeň oliv kvůli nedostatku vody a vysokým teplotám během období kvetení olivovníků, ale díky výsadbám aloe, které rostou spolu s olivovníky, bude i tak určitý příjem pro farmu.
- Na farmě byly rozmístěny budky pro hnízdění dravců, kteří redukuje populaci hlodavců a také pro to, aby se minimalizovalo poškození způsobené krtek, kteří jsou velkou hrozbou.
- Také byly na pozemku rozmístěny „hmyzí hotely“ (špalíčky z olivového dřeva s otvory pro chov divokých včel, pavouků atd.)
- Ovce se využívají k regulaci bylinného patra, když je potřeba. Navíc hospodářská zvířata poskytují hnojivo pro půdu.

Pěstování aloe bylo zvoleno ze dvou důvodů: pro ekonomický a tržní potenciál a proto, že je to velmi nenáročná rostlina, zejména co se týče vody. Rada provincie Jaén dostala dotaci pro alternativní plodiny a také podpory pro agroenvironmentální hospodaření od Junta de Andalucía – tyto dotace byly použity na přechod z konvenčního pěstování olivovníku na ekologické. Je důležité mít na paměti, že je nutná znalost jak pěstované plodiny, tak trhu.

ZPŮSOB ZALOŽENÍ AGROLESNICKÝCH POROSTŮ

Olivový háj je vysazen tradičním způsobem, tedy v rozstupech 12 x 12 m, díky čemuž zde bylo dostatek místa na vyzkoušení vysazení alternativní kultury, která roste společně s olivovníky a přitom jim nekonkuruje o vodu a živiny, protože má velmi povrchový kořenový systém. Rozstup mezi rostlinami aloe je přibližně jeden metr mezi řadami i mezi rostlinami v řádku. Řádky při zakládání porostu byly vytvořeny za pomoci mechanizace. Od této chvíle se nepoužily žádné stroje, vše je ruční práce

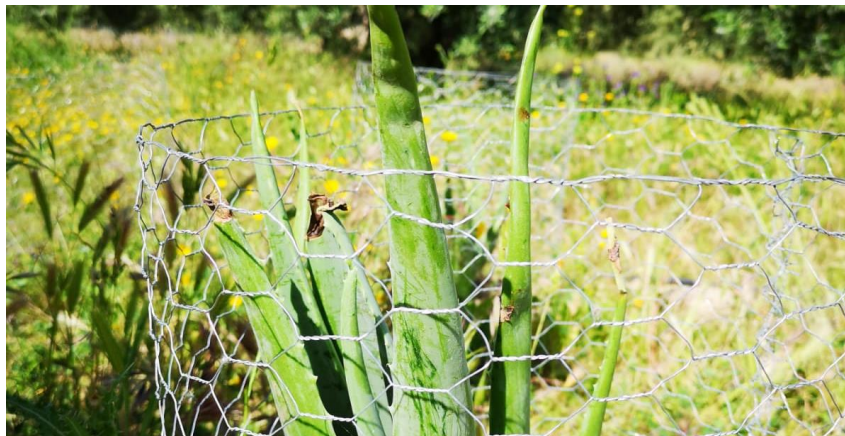

HROZBY/ VÝZVY/ DOPORUČENÍ

- **Aloe vera má velký potenciál, ale ve Španělsku je to stále více méně neznámý produkt.** Poptávka po aloe je nejvyšší ve střední Evropě, kde se kromě kosmetického a farmaceutického využití používá i jako potravina. Dokonce i čerstvé listy se v mnoha Evropských zemích prodávají v supermarketech, ale ve Španělsku nikoli (jsou k dostání pouze v některých obchodech se zdravou výživou). Bylo by třeba udělat reklamní kampaně, které by ukázaly spotřebitelům pozitivní účinky aloe na zdraví. Na trhu se bohužel vyskytují i falešné produkty, které jsou sice označené, že obsahují aloe vera, ale ve skutečnosti v sobě žádné nemají a spotřebitel je následně zklamán, že se nedostaví očekávané účinky.

Výsadba olivovníku přešla z neudržitelného způsobu pěstování, ve kterém byla půda nedostatečně využita, na porost který kombinuje stromy s aloe vera ekologickým způsobem, který vyžaduje manuální práci a ve které nejsou vyžadovány téměř žádné vstupy. **Rentabilita provozu je mnohem vyšší a provozní náklady jsou relativně nízké.**

Změnou myšlení můžete dosáhnout výnosnější a udržitelnější produkce.

PLÁNY DO BUDOUCNA

Na další parcele, patřící stejné společnosti, bude založen „jedlý les“. Jedná se o opuštěný pozemek na kterém je plánováno zavést soběstačnou zemědělskou produkci – vysadit vegetaci se třemi patry (stromy, keře a byliny) kombinovanou se zemědělskými zvířaty (kuřata, prasata). Stromy, které jsou ve větrolamech, chrání půdu před nadměrným osluněním. Tato snaha je určena ke znovuvytvoření lesa sloužícímu k produkci potravin. <https://bosquescomestibles.es/>

RADA NA ZÁVĚR

Farmář absolvoval kurzy o ekologickém pěstování, olivovnících i aloe. Je třeba ovládat některé obchodní dovednosti ke správnému řízení, využívání a marketingu nových technologií a k propagaci vašeho produktu na trhu. Je důležité spolupracovat s ostatními výrobci za účelem sdílení zkušeností, nových znalostí i k lepšímu členění novým výzvám.

Základní doporučení farmáře:

„Zemědělství je o čase a trpělivosti a na to je třeba se zaměřit, aby bylo udržitelné. Čas znamená zkušenost. Jakmile se dosáhne rovnováhy, tak se systém sám autoreguluje a prakticky není třeba zasahovat, pouze si brát produkty. Ve věku 10-12 let je třeba obnovit rostliny aloe vera, ale do té doby se rostlina regeneruje sama při produkci přibližně 50 odnoží za rok. Je třeba si uvědomit že na jednom hektaru může být vysazeno až 7 000 rostlin aloe.“

KLÍČOVÁ SLOVA:

Aloe vera, pěstování olivovníků, ekologické zemědělství, ovce, biodiverzita, manuální práce

Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

